

## En neurolog berättar

I "Mannen som förväxlade sin hustru med en hatt" (Prisma) har den amerikanske neurologen Oliver Sacks för lekmannen samlat ett tjugotal berättelser om patienter med olika typer av hjärnskador.

Det är fascinerande läsning. Sacks ärenden är dels rent populärvetenskapligt: han skriver för att vi bättre ska förstå de medmänniskor som drabbas av sjukdomar i nervsystemet.

Men Sacks kritiserar också sin egen vetenskap: han har valt sådana tillstånd som enligt honom mer eller mindre ignoreras av den klassiska neurologin - t ex skador i högra hjärnhalvan (som fallet med mannen som tog fel på sin hustrus huvud och en hatt), eller de märkliga rubbningar där sinnesförmågor som minne, luktsinne, eller visualiseringsförmåga inte "bortfaller" utan tvärtom skärps.

Sacks har prisats för både sin djupa humanism och sin stil. Jag är inte riktigt lika imponerad. "Humanismen" är mest *names-dropping* och Trivial Pursuit. Uppläggningsen är rörig och texten inte genomarbetad (det rör sig till stor del om artiklar som tidigare varit publicerade på andra håll).

Inte heller den svenska redigeringen är helt lyckad. De böcker av den ryske neurologen Alexander Luria som Sacks framhåller som förebilder för sin egen bok, finns t ex på svenska. Men de omnämns boken igenom bara med sina amerikanska titlar och utgivningsdata. (I den nyss utkomna pocketupplagan har de svenska titlarna dock tillfogats i en fotnot.)

Trots detta är det en fascinerande och läsvärd bok. Dock bör kanske människor med anlag för hypokondri varnas för att läsa den...

-JS

## Pamflett mot kvacksalveri

Karl-Ivar Gabrielson, Grå-suggefilosofi och hälsohysteri, 68 sidor, Bokförlaget Gothungia, 1987.

Karl-Ivar Gabrielson, journalist och chef för Arbetarrörelsens arkiv i Hässleholm, har skrivit en pamflett mot "hälsohysteriet". Hans huvudtes är att ett överdrivet intresse för den kroppsliga hälsan kan bli ett hot mot den psykiska hälsan. Hans intresse för området väcktes när han upptäckte att en och samma journalist skrivit 900 artiklar om jogging. Denne journalist är, enligt Gabrielson, "sjukligt fixerad vid vikt, motion och bekymmer för andra, han är med andra ord tvångsneurotiker."

Gabrielson delar ut rallarsvingar mot olika former av kvacksalveri och *geschäft* inom hälsokostbranschen och den sk alternativa medicinen. Irisdiagnostik, zonterapi och örnmassage hör till föremålen för hans vrede.

Boken är illustrerad med exempel på äldre tiders hälsoannonser. De bestyrker ganska väl författarens tes att charlataneriet till stor del är detsamma nu som förr.

Att påvisa hälsobluffer är ett angeläget ämne, som alltför få författare och journalister (och alltför få läkare och andra sjukvårdsutbildade) gett sig in på. Flertalet av föremålen för Gabrielsons attacker är också alldeles så usla som han gör gällande. Tyvärr är han dock ovarsam i sitt förhållningssätt till välgrundade hälsoråd om kost och